

, 02.08.2024

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Fundacja Wielogłosu

Petycja w sprawie zmiany przepisów dotyczących wystawiania zwolnień lekarskich

Wnosimy o wprowadzenie zmian w ustawie o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zmiany wymaga art. 17. 1. Ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Niezbędny jest dopisek: Nie dotyczy sytuacji, w której osoba pobierająca zasiłek jest zatrudniona u kilku pracodawców, a zwolnienie lekarskie otrzymała tylko dla jednego z nich.

Obecnie lekarz wystawiający zwolnienie lekarskie osobie pracującej u więcej niż jednego pracodawcy musi wystawić je dla wszystkich pracodawców. Pracownik powinien mieć wybór, czy L4 chce wziąć u wszystkich pracodawców czy tylko u jednego. Na wniosek pracownika lekarz powinien móc wystawić L4 tylko dla jednego pracodawcy. Charakter pracy i stan zdrowia pracownika nie zawsze uniemożliwiają jakąkolwiek pracę. Poza tym część osób pracuje zdalnie. Czasem wystarczy nie wychodzić z domu, lecz nie trzeba leżeć w łóżku. Obecne przepisy są niekorzystne dla pracowników, pracodawców i ZUS-u, który w pewnych przypadkach mógłby wypłacać niższe zasiłki. Kobieta z zapaleniem krtani, która pracuje jako przewodnik w muzeum, nie może wykonywać tej pracy. Jej druga praca to korekta książek, którą robi w domu. Nie pracuje głosem, czuła się na tyle dobrze, że mogłaby pracować, ale lekarz nie mógł wystawić jej L4 tylko dla jednego pracodawcy. Podobnych sytuacji jest znacznie więcej, np. psychoterapeuta, który w jednej poradni pracuje stacjonarnie, z drugą ma umowę na konsultacje telefoniczne i online. Przepisy powinny dostosowywać się do dynamicznych zmian na rynku pracy. Tymczasem z powodu wadliwego prawa pracownicy ponoszą straty finansowe. Jest to tym bardziej niesprawiedliwe, że niejednokrotnie w trakcie zwolnienia i tak świadczą pracę na rzecz swojego pracodawcy, np. z powodu spiętrzenia zadań, terminów rozliczeń itd. Bywa również, że inicjatywa pracy podczas zwolnienia wychodzi od pracownika, bo jest świadomy, że zaległości oznaczają kłopoty dla firmy lub organizacji pozarządowej oraz jego samego, np. konieczność zostawiania po godzinach.

Wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej nazwy reprezentowanego podmiotu.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych
Dyrektor
Eliza Wiśniewska

DUS-III.055.9.2024
Warszawa, dnia 4 października 2024 r.

Fundacja Wielogłosu

Szanowni Państwo,
w odpowiedzi na petycję z dnia 2 sierpnia br. w sprawie wprowadzenia zmian w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, proszę przyjąć poniższe informacje.

Warunki nabycia prawa do zasiłku chorobowego oraz zasady określające przesłanki powodujące utratę prawa do zasiłku są uregulowane w rozdziale 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780 ze zm.). Zgodnie z art. 6 ust. 1 powołanej ustawy zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego stał się niezdolny do pracy z powodu choroby.

Istotą ochrony realizowanej w formie zasiłku chorobowego jest przyznanie świadczenia zastępującego zarobki utracone przez ubezpieczonego z powodu niezdolności do pracy. Z tego też względu przepisy ustawy wyłączają prawo do zasiłku za te okresy niezdolności do pracy, w których ubezpieczony zachowuje prawo do wynagrodzenia (art. 12 ust. 1 powołanej ustawy).

Podstawowa funkcja zasiłku chorobowego jako świadczenia zastępującego utracone wynagrodzenie za pracę ma również swoje odzwierciedlenie w art. 13 ust. 1 powołanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem zasiłek chorobowy nie przysługuje w sytuacji, w której osoba niezdolna do pracy ma po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego ustalone prawo do emerytury lub renty, kontynuuje działalność zarobkową, jest uprawniona do innego świadczenia bądź podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników. Chodzi tu zatem o okoliczności, w których ubezpieczony ma źródło dochodu, a tym samym nie ma konieczności zapewnienia mu ochrony polegającej na wypłacie zasiłku chorobowego.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 powołanej ustawy, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Utrata prawa do zasiłku chorobowego, na podstawie art. 17 ust. 1 powołanej ustawy, dotyczy dwóch, odrębnie ujmowanych sytuacji związanych z działaniami podejmowanymi przez ubezpieczonego pozostającego na zwolnieniu lekarskim. Pierwsza okoliczność dotyczy wykonywania w tym okresie pracy zarobkowej. Druga polega na wykorzystywaniu zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. Stwierdzenie jednej z wymienionych okoliczności jest przesłanką utraty prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia lekarskiego.

tel. 222-500-108
info@mriips.gov.pl
<https://www.gov.pl/web/rodzina>

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Obecną regułą jest, że każda aktywność ludzka, niezależnie od stosunku prawnego, w ramach której jest realizowana, skutkująca uzyskaniem dochodu powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego. W przypadku kiedy ubezpieczony mimo pozostawania na zwolnieniu lekarskim jest w stanie samodzielnie zarabkować, nie przysługuje mu prawo do zabezpieczenia społecznego w postaci zasiłku chorobowego bowiem przesłanką do otrzymania tego świadczenia jest brak środków utrzymania obywateli niezdolnych do pracy m.in. ze względu na chorobę.

Warto zauważyć, że kwestia wyłączenia prawa do zasiłku w przypadku wykonywania działalności zarobkowej była wielokrotnie przedmiotem oceny zarówno Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych. W dotychczasowym orzecznictwie sądowym podkreśla się, że każda praca zarobkowa wykonywana w okresie zwolnienia lekarskiego powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego. Nie dotyczy to jedynie sporadycznych, incydentalnych i wymuszonych okolicznościami przejawów aktywności zawodowej. W licznych wyrokach wskazano, że prawo do zasiłku chorobowego uzależnione jest nie tylko od niezdolności do pracy, ale również od braku posiadania przez ubezpieczonego innych możliwości zarabkowania. Zasiłek chorobowy nie jest bowiem świadczeniem dodatkowym, ale zastępuje utracone wynagrodzenie, stając się czasowo jedynym źródłem utrzymania ubezpieczonego. W przypadku kiedy ubezpieczony sam uzyskuje zarobek wykonując pracę nie powinien jednocześnie otrzymywać zasiłku chorobowego, który w swojej istocie ma być zastępczym źródłem dochodu a nie wynagrodzeniem dodatkowym. Dlatego w razie wystąpienia ryzyka niezdolności do pracy lub do prowadzenia pozarolniczej działalności wskutek choroby, ubezpieczony ma obowiązek powstrzymania się od wszelkich czynności wykonywanych zawodowo, ponieważ to świadczenia z ubezpieczenia chorobowego mają rekompensować brak możliwości uzyskiwania dochodów. W przypadku wykonywania dodatkowej działalności zarobkowej nie mającej wpływu na stan zdrowia to sam ubezpieczony ma możliwość podjęcia decyzji, czy pozostając na zwolnieniu lekarskim będzie podejmował pracę zarobkową odpowiadającą stanowi jego zdrowia, czy też - nie mając takiego źródła dochodu - będzie uzyskiwał świadczenie z zabezpieczenia społecznego, częściowo zastępujące jego utracone wynagrodzenie.

Odnosząc się do Państwa postulatu zmiany przepisów, które umożliwiłyby jednocześnie pobieranie zasiłku chorobowego i wykonywanie działalności zarobkowej, która nie ma wpływu na stan zdrowia ubezpieczonego informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej toczą się prace analityczne w tym zakresie.

W przypadku przygotowania projektu ustawy, zgodnie z obowiązującą ścieżką legislacyjną, projekt będzie przedmiotem uzgodnień międzyresortowych oraz konsultacji społecznych, obrad właściwych organów, w tym Rady Ministrów, a następnie skierowany zostanie do Sejmu RP.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Eliza Wiśniewska

Dyrektor

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/